

TADBIRKORLAR VA
ISHBILARMONLAR
HARAKATI —
O'ZBEKISTON
LIBERAL-DEMOKRATIK
PARTIYASI NASHRI

Gazeta 2004-yil 1-yanvardan
chiqa boshlagan

IJTIMOIY-SIYOSIY GAZETA

2015-yil 2-aprel, payshanba, 14 (594)-son

e-mail: xxi_asr@mail.ru, web sayt: www.21asr.uz

Сайловнинг дастлабки натижалари эълон қилинди

ХАЛҚАРО КУЗАТУВЧИЛАР МИССИЯЛАРИ:
ЎЗБЕКИСТОНДА САЙЛОВ ЭРКИН ВА ОШКОРА ЎТДИ

Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш жараёнини кузатиб борган халқаро ташкилотлар миссияларининг яқуний матбуот анжуманилари бўлиб ўтди

Бутунжоҳон сайлов органлари ассоциацияси кузатувчилари миссиясининг матбуот анжуманини миссия раҳбари, ассоциациянинг режалаштириш бўлими директори Ли Чжон Хи бошкарди.

29 марта — сайлов куни миссия вакиллари Тошкент ва Самарқанд шаҳарларидаги сайлов участкаларида бўлиб, овоз бериш ёхда упарни санаб чиқиши жараёнини кузатгани таъкидланди. Миссия аъзоларининг фикрича, сайлов юксак ташкили даражада ўтди, сайловчилар овоз беришда фаол иштирок этди, овозларни санаб чиқиш жараёни очиқ ва ошкорга амала оширилди.

— Кузатув давомида сайлов конунчилиги бирор марта хам бузилмаганинг гувоҳи бўлди, — деди Ли Чжон Хи журналистларга берган интервюсида. — Сайлов куни эрталаб соат 10.00 да овоз бериш учун келган сайловчилар сони 30 фойздан ошгани аҳолининг фаоллиги, мамлакат келажаги учун ўз сайлов хуқуқини амалга оширишдан мафнадорлигидан дарапат беради. Шунингдек, бу фуқароларнинг хуқуқий мадданияти ва сиёсий фаоллиги юқорилигини намоён этади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ёритиши бўйича Республика матбуот марказида ўтказилган матбуот анжуманида Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловнинг дастлабки натижалари эълон қилинди

Марказий сайлов комиссияси Марказий сайлов комиссияси 29 марта куни Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови миллий сайловов конунчилиги ва халқаро хукуқнинг умумътироф этилган демократик принципларига тўла мувофиқ ҳолда ўтказилди.

Овоз берисида 18 миллион 942 минг фуқаро, яъни сайловчиларнинг 91,08 фоизи иштирок этди. «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисидаги» ко-нуннинг 35-моддасига мувофиқ бу-

Президент сайлови ўтганинига даголат беради.

Сайловда сайлов конунчилиги бузилиши ҳолатлари қайд этилмади.

— Сайловчилар фаоллиги ахолининг сиёсий мадданияти юқорилигидан, фуқаролар мамлакатимизнинг келажаҳдаги тараққиети уларнинг қарорига боғлиқ эканини чукур англашдан даголатидар, — деди Марказий сайлов комиссияси раиси.

Матбуот анжуманида Ўзбеки-

стон Республикаси Президенти сайловнинг дастлабки натижаларига кўра, Ислом Каримовга 17 миллион 122 минг 577 фуқаро ёки сайловчилар умумий сонининг 90,39 фоизи, Акмал Саидовга 582 минг 688 киши ёки сайловчиларнинг 3,08 фоизи, Хотамжон Кетмоновга 552 минг 309 киши ёки сайловчиларнинг 2,92 фоизи, Наримон Умаровга 389 минг 24 киши ёки сайловчиларнинг 2,05 фоизи билан сийахитнинг 2,05 фоизи овоз бергани мәълум килинди.

Анжуман катнашчиларига Мар-

казий сайлов комиссияси айни пайтада округ сайлов комиссиялари томонидан тақдим этилган протокол ва бошқа хуқожатларни кўриб чиқаётгани ҳакида аҳборот берилди. «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисидаги» конунга мувофиқ ушбу хуқожатларни зарурат тугилгандан, айрим участка сайлов комиссияларининг материалларини Марказий сайлов комиссияси яна бир марта синчилкаб текшириди ва шундан сунг сайлов натижаси бўйича қарор қабул қиласди.

Сардор ТОЖИЕВ,
ЎзА мухабири.

Миллий сайлов конунчилигига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови якунлари тўғрисидаги аҳборот сайловдан кейин ўн кундан кечиктирилмай, яъни 2015 йил 8 апрелгача Марказий сайлов комиссияси томонидан матбуотда эълон қилинади.

Матбуот анжуманида журналистлар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олди.

— Кузатув давомида сайлов конунчилиги бирор марта хам бузилмаганинг гувоҳи бўлди, — деди Ли Чжон Хи журналистларга берган интервюсида. — Сайлов куни эрталаб соат 10.00 да овоз бериш учун келган сайловчилар сони 30 фойздан ошгани аҳолининг фаоллиги, мамлакат келажаги учун ўз сайлов хуқуқини амалга оширишдан мафнадорлигидан дарапат беради. Шунингдек, бу фуқароларнинг хуқуқий мадданияти ва сиёсий фаоллиги юқорилигини намоён этади.

Каримжон бобонинг дуоси

...Ёш бўйишига қарамай, Каримжон фронта кетди. Фашистларга қарши жангларда катнаши.

— Ўша йиллар ҳамон кўз олдимиш кетмайди, — деди бўгуни Каримжонга ота. — Одамлар оч, қашоқ эдилар. Аммо улар яхши кунлар келишига умид келишади. Ана шу умид тинмай меҳнат килишига унадди.

Бугун тинч, фаров замонда яшатсанг ёшлар ҳам кунинг шукронга айтса арзиди. Улар уруш даҳшатларни кўрмаган, кўрмасин ҳам. Турмуш ўтогим билан умрзгаюнлик килиб, 7 фарзандни вояж етказиди.

Бугун эллианди зиёд набира, эвара, чеваралар аргодигамиз.

Марғилон шахрида истиқомат киливчи отаҳон невара-чевараларини ёнига ўтказиб, ўтган кунларни хижо килиб беради. Унинг «йўрмадўз» маҳалласидаги обўр-этибирига хавасимиз келди. Муҳттарон Ўртошимиш томонидан жорий йилинг Кексаларни ёззозлаш йили деб номланганлиги ёши улуг инсонлар каби Каримжон отани ҳам кунвониди.

— Тинчлигимизга кўз тегмасин, — деди бўбо сўзини давом эттириб. — Йигит-қизларимиз ўқиб-ўрганишдан, меҳнат килишдан асло толмасин.

Ахир улар келажак ворислари. Президентимизнинг 1941-1945 йиллардаги Иккичи жаҳон урушида фашизм устидаги ўзининг галабанинг 70 йиллиги нишонданishi муносабати билан бизни моддий рабблантаридаги тўғрисидаги фармони руҳимизни янада кўтариб юборди. Бундай ғамхўрлик учун миннатдорчилик изҳор этган хонда ҳайтимиз янада гўзал, юртимиз тинч, осмонимиз мусаффо бўлсин, дея дою килиман.

Муҳаммаджон МАҲМУДОВ.

ЮКСАК САВИЯ ВА УЮШ҆ОКЛИК

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови юртимизнинг барча ҳудудларида очиқ, ошкора, умумътироф этилган демократик тамойилларга мос ўтказилди

Хусусан, 29 марта куни эрталаб соат 6.00 дан Қорақалпогистон Республикасидаги 589 ва участка сайлов комиссиялари жойлашган бинонларнинг эшиклиари конституцион хукувидан фойдаланишга чоғланган ўтдошларимиз учун очилди.

Сайлов жараёни билан яқиндан танишиш, бу муҳим сиёсий тадбирни кулатди. Оропублий минтақасидаги энг олис худуди — Мўйонк туманига отландик. Нукусдан бу томонга йўл олганлар ҳар доим хоҳ бевосита, хоҳ билосита бўлсин, мустақиллик шарофати билан дарё устида барпо этилган замонавий кўприда бир сония тўхтаб, оби ҳаёт оқимига наzar соладилар. Президент сайлови куни дарёда ўтган йилнинг айнан шу кунуси нисбатан уч барабар кўп сўнг оқёттанини кўрди. Бу кундан шохимизни хам келишади. Улар уруш даҳшатларни кўрмаган, кўрмасин ҳам. Турмуш ўтогим билан умрзгаюнлик килиб, 7 фарзандни вояж етказиди.

Андижон. Пахтаобод тумани, Маданияти қишлоғидаги 23-умумътадим мактабида жойлашган 580-сайлов участкасида даставвал кўпни кўрган нуроний отаҳонлар, маҳалла оқсоклари накадр эзгу экандиган даголатидар. «Нукус-Кўнғирот-Бейнеу» автомагистралининг иккниёнда саҳоватни тупроқ барака уруғларини қадаш, мевали ва манзарали дараҳт кўчватлари ўтказиш, эргати сабзавот, полис экиш билан боғлиқ ишлар авжиди.

Давлатимиз мадҳияси янграганидан кейин сайлов участкасида эшиклиари очилиб, овоз бериш жараёnlари бошланиб кетди.

Буғори 29 марта ўз сайлови хукуқидан сиёсий тадбирга қаратган бундай этибиорини бошқа давлатларда учратиш кийин, албатта. Зеро, улар шу тарика мустақил юртнинг эркин фуқароларни сифатида мамлакатимизнинг эртанини, унинг тинчлик ва осоиштилиги учун овоз бердилар.

— Участкамизда сайловчиларни ўз танловларини амалга оширишлари учун иккита ёркян мисол кептириб ўтаман. Биринчиси — экологик мумалоларга багишлаб ўтказилган Ургач конференциясидан кейин аҳратилиган маблағлар асосида Дарёоралиги сувомборида кенг кўлпамдаги бунёдорлик ишлари бошланиб кетди. Томичда кўйиб актагандек, шахсан менга 2,8 миллион сўм имтиёзи кредит берилди. Шу тарика ўз хусусий бизнесимни бошладим. Айтинг, бундай улуг, бағрикен, обод мамлакат яна қайдар бор? Шунинг учун ҳам халқимиз элим, юртим, унинг ойдин истикбли деган номзодга овоз берди.

Бухоро. Округ сайлов комиссияси раиси Мирзоҳид Даминонинг таъкидлашича, 29 марта куни вилоят бўйича шарқинига 191,11 фоизи, яъни 1 миллион 119 минг 843 нафар ўз конституцияни ўз кукидидан фойдаланиб, ҳудудда ташкил этилган 500 та сайлов участкасида бориб, муносиб номзодлар учун овоз берди. Этибиориси, ушбу муҳим сиёсий жараёндома сайлов участкасида бароидан кўнғиротли, мактабида махаллий аҳоли низоятда бағрикен, меҳмондуст, саҳоватли ва меҳрибон ҳалқ эканлигига амин бўлгандим, — деди Навоий шахрида истиқомат киливчи меҳнат фахрийси Таисия Крилова. — Шунинг учун ҳам кизим Тамара ўзбек йигитиги турмушга чиқмокчи бўлгандига тўқсиналик кимламан. Айни кунда уларнинг саккиз нафар фарзанди, менинг эса гулдай невараларим бор. Туғишланларимдан аълою кўнғиротли ҳар кун, ҳар қадамда менинг холимдан хабар олиб турадилар. Шу сабаб ўзбекистонни Ватаним деб биламан.

— Сайлов участкаларининг демократик стандартлар асосида шай

БУГУНГИ СОНДА:
МУНОСАБАТ
Очиқлик, ошкоралик, адолатлилик ва тенглик тамойилларининг амалдаги намойишни 2-3

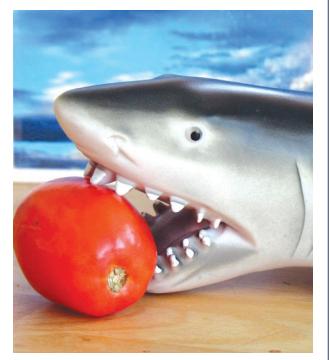
ЖАРАЁН
«Арча бобо»нинг антика боғлари 4

ҚУЙИ БҮФИНЛАРДА
Амалий ишларга кўчган ташабbusлар 5

ҲАЁТ ҲАҚИҚАТЛАРИ
Помидорнинг акулага қандай алоқаси бор? 7

САЙЛОВ-2015

ХАЛҚАРО КУЗАТУВЧИЛАР
МИССИЯЛАРИ:

ЎЗБЕКИСТОНДА САЙЛОВ ЭРКИН ВА ОШКОРА ЎТДИ

Давоми. Бошланиши 1-саҳифада ▶

Мустакил давлатлар ҳамдустлиги кузатувчилари миссиясининг матбуот анжуманида МДҲ Ихрия кўмитаси раиси — ижро котиби Сергей Лебедев миссиянинг Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови натижаларига бағишланган бәёнотини ўқиб эштитди.

С.Лебедев Ўзбекистон миллӣ сайлов конунчилигига кейнги йилларда киритилган ўзгартишлар уни янада такомиллаштирганини таъкидләди. Бунда халқаро тажриба ва миллӣ манфаатлар уйгунлигини кўриш мумкин.

— Биз сайлов жараёнини эркин кузатишими учун барча шароит ярати бериди, — деди Сергей Лебедев. — Сайлов комиссиялари, хукукни муҳофаза қилинганлари билан учрашдик, фуқаролар, сиёсий партиялар кузатувчилари билан сұхbatлашдик. Шунингдек, Ўзбекистоннинг барча ҳудодлари бўлиб, жойларда сайловга тайёргарлик ишлари билан танишдик, овоз бериш жараёнини кузатдик. Сайлов юксак савида ташкил этилганига гуво бўйдик. Сиёсий партиялар кузатувчилари ва халқаро эксперталар билан фикр алмашшиб, сайлов очиқ ва ошкора ўтгани ҳақида яқдил хуносага келдик.

Миссия вакилларининг таъкидлаши, сайловда сайловчиликарнинг 91 фойздан ортиги иштирок этгани алоҳида эътиборга молик кўрсаткичидир. Бу Ўзбекистон фуқаролари ўз масъулитини теран хис этиб ва мамлакат Президенти лавозимига муносиб номзод учун овоз бераб, юрт келажигига хиссасини кўшишга интилаётгандан далолат беради.

Сайловда ёши угул кишилар ва ёшлил бирдей фаол иштирок этгани МДҲ кузатувчиларида катта таассурот қолдири. Айниқса, 2 миллионга яқин йигит-қиз илк бор овоз бергани диккатга сазовор. Сайлов участкаларига кепа олмаганларнинг овоз бериши ва муддатидан олдин овоз бериш учун яратилган шароитлар юксак даражада ташкил этилди.

* * *

Шанхай ҳамкорлик ташкилоти кузатувчилари миссияси матбуот анжуманини миссия раҳбари, ШХТ Бош котиби Дмитрий Мезенцев бошларди. У ташкилот кузатувчилари сайлов кампаниясининг бориши, Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига тайёргарлик кўриши ва уни ўтказилиб бўйича асосий тадбирлар дастuri ижроси билан танишганини таъкидлайди. Миссияя Президентликга номзодлар ва уларнинг сайловодига дастурлар ҳақида тўлиқ ахборот тақдим этилди.

Миссия бәёнотида Президентликга номзодларга оммавий ахборот виситаларидан фойдаланиша тенг имкониятлар берилгани, сайлов кампанияси давомида сайловодига ташвиқотини олиб боришида қонунни бузиш ҳолатлари аниқланмагани қайд этилган.

Овоз бериш жараёни ва сайлов жунонларини сарҳисоб қилишни холис баҳолаш максадидаги миссия участка сайлов комиссияларининг фоалияти билан ҳам таниши. 29 марта миссия аъзолари Тошкент, Сарманд, Бухоро шаҳарлари, Тошкент вилоятининг Чирчик шаҳри, Зангига то ба Қиброн туманларидаги тўқондан ортиқ сайлов участкаларida бўлди. ШХТ кузатувчилари овоз беришида фуқароларнинг фоалияти юқори бўлганини таъкидлайди.

«Кузатувчилар сайлов участкаларида бўлганида сайловчилар ва сиёсий партиялар вакилларидан миссия аъзоларига шикоят ва тақдиди фикрлар билдирилмади», деб қайд этилган бәёнотда.

Миссия кузатувчилари бўйича Президент сайлови Ўзбекистон Республикасининг сайлов конунчилиги, Марказий сайлов комиссиясининг меъёрий-хукукий хуқожатлари ва Ўзбекистон ўз зиммасига олган ҳалқаро мажбуриятларга тўла мувофиқ ҳолда, очиқ ҳамда демократик вазиятда ўтганини таъкидлadi.

* * *

Ислом ҳамкорлик ташкилоти кузатувчилари миссияси ҳам Президент сайловини мониторинг қилиб борди. Матбуот анжуманида миссия раҳбари, ташкилотнинг сиёсий масалалар бўйича департamenti директори Али Абдullahsson миссия вакиллари Марказий сайлов комиссиясида учрашувлар ўтказилин, оркуг ва участка сайлов комиссиялари фоалияти билан танишгани, сайловчилар билан сұхbatлашгани, овоз бериш жараёнини кузатганини таъкидлadi.

— Сайлов фоъз юксак ташкилий даражада ўтди, — деди А.Абдullahsson. — Марказий сайлов комиссияси сайловга пухта тайёргарлик кўрган ва бу сайлов давомида яққол намоён бўлди. Сайлов миллӣ конунчилик талаблари ва ҳалқаро нормаларга тўла мөр равишда, демократик тарзда, адоплати ўтди. Фуқароларнинг ушбу муҳим сиёсий воқеада фаол иштирок этгани бизда катта таассурот қолдири. Биз борган ҳар бир сайлов участкаси сайловчилар билан гавжум эди. Айниқса, улар орасида сайловда илк бор иштирок этган йигит-қизларнинг кўплиги кувонарли ҳолдир. Ёшларнинг бундай сиёсий воқеага қизиқиши ва фуқаролик масъулияти ортиб бораётганини хис этидик.

(ЎЗА)

Шукрон

Ёшим 90 да. Фарғона вилоятининг Қўштепа туманида истиқомат қиласман

29 марта яхши ниятлар билан сайлов участкасига чиқиб, Ислом Каримовга овоз бердим. Зеро, айнан шу кишининг раҳна-молигида олиб борилган ислоҳотлар самараси ўлароқ, юртимиз аҳли тинч-осуда ҳаёт кечирмоқда. Фарзандларимиз мъянан ва жисмонан соғлам авлод бўлиб вояжга етапай. Кексалару ёллар доимо ардоқда. Бўлмаса мендек оддий бир аёлнинг камтарона мөхнати юқори баҳоланиб, юксак давлат мукофотлари билан тақдирланармади!

Энг мухими, дони сиёсат тифайли Ўзбекистон буюк келажак сариладан қадамларни ташлаб, ривоҷланни бормоқда. Сўзимни исботи учун истиқлол йилларининг қайси ютуқлари ҳақида гапирай? Дон мустақилларига эришганимизни ёки таълим, тиббиёт, автомо-бисозлик, транспорт соҳаларида амалга оширилган мислив ўзга-ришларини. Қамчиги давонида курништаган темир ўйни этироф этайми ёки кишлопларда бунёд этилаётган, барча шароитларга эга бўлган ўйларни тилга олами?

Фурсатдан фойдаланиб, фарғоналик барча ёши улуғ нуронийлар номидан Ислом Абдуганиевич Президентлик сайловида энг кўп овоз олган билан муборакбод этаман. Ҳалқ бахт-саодатни ўйлаб, тинчлик ва осоишталини сақлаб турганига шукронга айтаман.

Мастура ШОДМОНОВА,
«Шукрат» ва «Жасорат» медаллари соҳибаси.

ОЧИҚЛИК, ОШКОРАЛИК, ТАМОЙИЛЛАРИНИГ

O'zLiDeP тарғиботнинг конун доирасидаги барча виситаларидан самарали фойдаланишда интилди. Масалан, 829 та ийрик ҳажмли баннер тайёрланиб, упарнинг Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ҳамда барча вилоятлардаги шаҳар ва туманлар кўчаларига ўрнаталиши таъминланди. Бундан ташҳари, Президентликка номзоднинг таржима холи ва сайловолди дастuri, шунингдек, O'zLiDeP VII Съездидаги маърузаси брошюра шаклида 80 минг нусхада чоп этилди. O'zLiDeP Марказий сайловолди штабининг қарорига мувофиқ партия нашири — «XXI аср» ижтимоий-сиёсий газетасининг сайлов жараёнлари тўлиқ аксини топган сонлари газета умумий тиражига кўшичма равишда 13 минг нусхада чоп этилиб, сайловчиларга етказилган, 10 дан ўйд турдаги таркимати материаллар худудий штабларга тарқатилганинг ҳамдикатга молицирд.

«Ўзбекистон» Республикаси Президентини сайлов тўғрисидаги қонунда белгиланганадек, Президентликка номзодлар, сиёсий партияларга сайловолди ташвиқотини ўтказиш учун оммавий ахборот виситаларидан фойдаланишда тенг ҳуқуқ берилган. Яратилган имкониятлардан унумли фойдаланган ҳолда номзоднинг жойлардаги учрашувлари ОАВда мунтазам ёритиб борилди. Жумладан, Ислом Каримовнинг вилоятларда сайловчилар билан учрашувлари кизигин, самимий мулоқотлар тарзида ўтказилди. Мазкур тадбирларда 4 мингдан ортиқ сайлов иштирок этиди. Шунингдек, номзоднинг жойлардаги ишончли вакиллари аҳоли ўтасида тизимили ишлар олиб бориши. Улар туман ва шаҳарларда сайловчилар билан 200 дан ортиқ учрашув ўтказилди. Мулоқотларда 52 мингдан ортиқ фуқаро қатнашди.

Масъулиятти жараёнда

Файратимга файрат қўшилди

Баҳодир СУЛТОНОВ,
тадбиркор, O'zLiDeP аъзоси:

— Мамлакатимиздаги ҳар бир фуқаро сайлаш ва сайланыш ҳуқуқига эга. Бу — Бош комусимизда алоҳида белгилаб кўйилган. Конституциявий ҳуқуқимдан фойдаланиб, 29 марта куни O'zLiDePдан кўрсатилган номзод Ислом Каримовга овоз бердим. Унинг сайловолди дастuri сиёсий қарашларим ва ҳаётни орзу-умидларим билан тўла ҳамоҳанг бўлиб, юртимизнинг ижтимоий-иқтисодий тараққиетига йўналтирилганлиги билан эътиборимни тортид. Са-

ноатни диверсификация қилиш ва модернизациялаш хисобига иқтисодиётнинг ракобатбародошлигини ошириш, хусусий мулк ва тадбиркорлик ривожи йўлидаги барча тўсиқларни бартарабар этиши, давлатнинг иқтисодиётдаги улушини қайта кўриб чиқиш, инвестициявий муҳитни янада яхшилаш, аҳоли бандилларни таъминлаш, касб-хунар коллежлари битирувчиларни ишга жойлаштириш, чет давлатлар билан ўзаро манбаатли ҳамкорликни кенгайтириш за-

рурлигига алоҳида ургу берилганини ҳаётининг ҳаётни манбаатларига тўла мосдир.

Айниқса, тадбиркорлик ривожи йўлида учрайдиган тўсиқларни бартарабар этишига қартилаган фикрлари барча қатори менинг ҳам кучимга-куч, файратимга-файрат қўшиб, келажакка бўлган ишончнимини янада мустаҳкамлайди. Зеро, тадбиркор эмз-эркин ишлана-гандагина кўзланган максадларига эришида.

Шу ҳақда сўз оғизтар эканмиз,

Умрбод ёдимда қолади

Дилафрӯз ХАСАНОВА,
П.Ф.Боровский номидаги
тиббиёт колеји талабаси:

Ўзбекистон ёшларига бугун дунёнинг кўплиб мамлакатларида ҳавас билан қарашади. Бу бекизз эмас, албатта. Чунки биз давлатимизнинг юксак эътибири ва фарзандларига остида таҳсил олиб, ўз келажакимизни ўз кўлларимиз билан барпо этаётмиз. Ўқиш, касб-хунар бўйлап учун етаришга юртлаган. Шундай юрт фарзанди эканлигидан фархланаман. Ниятим — келгусида аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлам ва баркамол авлонди вояжга етказишдек олижаноб ишга ўз хиссамни кўшиш.

Президент сайловида илк бор иштирок этидим. Бу кун бир умр ёдимда қолади. Эрта тоғидондан сайлов участкаси томон ошиқарсанман, ҳаяжонимининг чеки йўқ эди. Унгача Президентликка номзодларнинг дастурли максадлари билан батабағлини танишдик. Шу боис аниқ қарорига келишим кўйин булмади. Юксак келажакка бўлган ишонч түйғусини хис этган холда O'zLiDePдан кўрсатилган номзод Ислом Каримов учун овоз бердим. Шундай турган Ислом Каримов номзодларнинг барча тарбияларига ошириди. Сайлов кунида мен ана шу эзгу ишларнинг бошида турган Ислом Каримов номзодларнинг барча тарбияларига ошириди. Сайлов кунида мен ана шу эзгу ишларнинг бошида турган Ислом Каримов номзодларнинг барча тарбияларига ошириди.

Пухта тайёргарлик эътиборимни торти

Умода ТУРСУНБОЕВА,
Пойтахтимиздаги 69-умумий
урта таълим мактаби
юйитувчиси:

— 29 марта сайлов участкасига ташриф буюрарканман, муҳим сиёсий тадбирни юксак савида, ушоқларни таълимни таъминланган, тиббиётни таъминланган, тарбияни таъминланган. Сайлов хоналари зарур техника воситалари, компьютер, телефон, нусха кўчириш ускуналари, шунингдек, сайлов тўғрисидаги конуналар тўплами ва бошقا адабиётлар билан таъминланган. Сайлов кўптариятийлик асосида, очиқ-ошко-

ра руҳда ташкил этилганини эътиборга молик. Ўтган давр мобайнида мамлакатимизда Кадрлар тайёрларшилий дастурни таъминлаштиришни таъминланган. Сайлов кунида мен ана шу эзгу ишларнинг бошида турган Ислом Каримов номзодларнинг барча тарбияларига ошириди. Сайлов кунида мен ана шу эзгу ишларнинг бошида турган Ислом Каримов номзодларнинг барча тарбияларига ошириди.

АДОЛАТЛИЛИК ВА ТЕНГЛИК АМАЛДАГИ НАМОЙИШИ

веб-сайтида ҳам сайловчилар билан ўтказилган учрашувларига кенг ўрин берилди. Шунингдек, «Ўзбекистон» телеканалининг «Сайлов — демократия қўғуси» кўрсатувида партия фаоллари беш маротаба чиқиши килиши. Фаол маслақдошларимиз саъи-харакатлари билан вилоят ва туманларда чоп этиладиган газеталарда ҳам сайловга оид туркум мақолалар эълон килинди. Сиёсий кампанияда O'zLiDeRning иштироки билан боғлиқ материаллар 60 дан ортиқ махаллий ва хорижий веб-сайтлар, шунингдек, 810 маротаба турилган ихтимоми тармоқларда жойлаширилди.

Юртдошларимизнинг сайлов хукукларидан фойдаланишлари учун барча шарт-шароит яратилди. Участка сайлов комиссиялар учун Марказий сайлов комиссияси томонидан ҳар жиҳатдан қўйиб биланлар ташланниб, уларда сайловчилар, сайлов комиссияси аъзолари ҳамда кузатувчилар учун купаликлиар мухайъи килинди. Участкалар техник алоқа воситалари билан тўлпик таъминланди.

Сайловчилар овоз бериш вақти ва жой тўғрисида хабардор килинди. Муҳим сиёсий тадбирининг очиқиги ва ошкоралгини тўла таъминлаш мақсадидан сиёсий партиялар кузатувчилари ва ваколатли вакилларига тегисли гувоҳнома ҳамда мандатлар берилди. Буларнинг барчаси сайловнинг демократик тамоиллар асосида ўтишининг кафолати бўлиб хизмат килди.

— Демократия дастлаб фуқароларнинг шурида пайдо бўлади, — дейди Ўзбекистон нодавлат нотижорат ташкилотлари миллӣ ассоцияси ходими Анвар Яшнарбеков. — Кузатшларимиз жиддий масалалар ҳақида хулоса чиқариш, кўпнинг манфаати билан боғлиқ ишлар бўйича фиқри, муносаб-

ШУХР РАҲУМОВ оптан суралар

бати, позициясини билдиришда бунинг жавобгарлигини чукур ҳис килиб, мулоҳазакорлик билан ёндашадилар, таъбири жизз бўлса, етти ўлчаб кирсадилар. Сайлов куни бунга яна бир карта амин бўлдим. Мен ҳам қатъий карорга келишдан аввал номзодларнинг дастурлий мақсадларини ўрганиб чиқдим, таъқосладим, атрофлича мувофиқ адолатли ўйусинда ўтказилишига мунособ улуш кўшидилар.

— Сайловга юкори даражада тайёргарлик кўрилган. Унинг очиқ ва адолатли ўтиши учун барча нарса ҳозирланган, — деди биз билан сұхбатда партиямиздан 232-сайлов участкасига кузатувчи сифатида биритирилган Нариза Мавлонхўжаева. — Ушбу сайлов участкасида ҳам Президентликка номзодларнинг таржимиҳо, дастурлари хусусида тўлиқ маълумот бор. Кексалар, имкониятлари таътишларини, уларнинг дастурлари билан чукур танишган туфайли ишонч билан овоз бердим. Бунда ўз мустақил фикримдан келиб чиқиб, холис муносабатимни,

хоших-истакларимни эрkin равишда билдиридим.

Сиёсий партиялар кузатувчилари сайловнинг концептимизга мувофиқ адолатли ўйусинда ўтказилишига мунособ улуш кўшидилар.

— Сайловга юкори даражада тайёргарлик кўрилган. Унинг очиқ ва адолатли ўтиши учун барча нарса ҳозирланган, — деди биз билан сұхбатда партиямиздан 232-сайлов участкасига кузатувчи сифатида биритирилган Нариза Мавлонхўжаева. — Ушбу сайлов участкасида ҳам Президентликка номзодларнинг таржимиҳо, дастурлари хусусида тўлиқ маълумот бор. Кексалар, имкониятлари таътишларини, уларнинг дастурлари билан чукур танишган туфайли ишонч билан овоз бердим. Бунда ўз мустақил фикримдан келиб чиқиб, холис муносабатимни,

ЖАРАЁН

Диверсификация

замонавий ишлаб чиқаришнинг энг муҳим шартидир

Рисолат МАДИЕВА,
«XXI аср»

Диверсификация атамаси лотинча сўз бўлиб, ўзгариш, хилма-хил, тарақиёт маъноларини англатади ва асосан ишлаб чиқариш корхоналарни фаолиятига тегишилди. Янаяс аникос ойта гайтандо, ишлаб чиқаришда юкори самародорликка эришиш, иктисодий фойда олиш, банкротликка барҳам бериш каби долзарб вазифаларни камраб олуви жараённинг умумлашма номидир.

Диверсификация ўтган асрнинг ўтларидан ривожланга бошлаган бўлиб, АҚШ, Япония, Гарбий Европа мамлакатларида саноат, транспорт, курилчи, молия соҳаларини қарраб олган. Эндилида эса ишлаб чиқарини диверсификацияси тасаввур этиш мушкул.

Иктисодиёти йилдан-йилга ривожланниб бораётган мамлакатимизда ҳам ишлаб чиқарини диверсификациялашга алоҳида этибор каратилмоқда. Бунга «Ўзбекенгиссаноат» ДАК таркибида корхоналарда олиб борилаётган ишлаб чиқарини диверсификацияси тасаввур этиш мушкул.

Мамлакатимиз иктисодиётининг истикборли тармоқларидан бири бўлган мазкур соҳада бугунки кунда 300 дан ортиқ корхона фаолият кўрсатмода. 2014 йилни тажрибалига кўра, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш хажми 2013 йилга нисбатан 123 фоиз, халқ истемоюн моллари 133,1 фоизга кўлганинг изчили ишҳотларини амалдаги натижасидир.

— Якунланган йилда компания 32 турдаги янги маҳсулотларни ишлаб чиқарини йўлга кўйди. 35 миллион квадрат метр пахта матоси ўзлаптирилди, тикичлиник ва троикатҳа маҳсулотларининг 68 модели яратилди, — дейди «Ўзбекенгиссаноат» ДАК Техника сиёсати ва пропонозлари баш бошқармаси ўринбосари Аваз Мухитдинов. — Янги маҳсулотларини умумий хажми 140,6 миллион дўймадан сўнгдан ортиқни ташкил этди.

Жаҳон бозоридаги тенденциялардан келип

чикиб, соҳага чет эллик инвесторларни жалп этиш орқали янги тўқумачилик маҳсулотларни куриш, маҳсулотларни диверсификациялаш, янын техник-технологик янгилашга оид лойиҳаларни амалга ошириш ишлари давом этитирилмоқда. 33 тўқумачилик корхонасида 125,5 миллион АҚШ доллари миқдоридаги диверсификация ва модернизацияни кишиш ишлари натижасида 2,8 минта янги иш ўрни яратилип.

— Хорижий инвесторларга яратиб берилётган кенг имкониятлар янги-янги лойиҳаларнинг юзага келишида омил бўломдо, — дейди «Daewoo Textile Fergana» хорижий корхонаси раҳбари Ким Ил У. — Биз ҳам ишлаб чиқаришга замонавий технологияларни жалп этиш орқали янги лойиҳаларни амалга ошириши режалаштирайлизмиз.

Корхона маҳсулотлари Голландия, Бельгия, Португалия, Испания, Италия, Хитой, Япония, Жанубий Корея сингари мамлакатларга экспорт килинмоқда. Ўтган йили биринчи инвестицион лойиҳа доирасидаги 2 миллион доллар кийматидаги замонавий дасттоҳор, тўқумачилик ускунаси ўрнатилга, ишлаб чиқариш хажми сезизларни даражада ортиди, маҳсулот сифати янада яхшиланади.

Иктисодиёт вазирлиги ҳамда Жаҳон банки ҳамкорлигига амалиётта жорий этилаётган «Саноат корхоналарида энергия тежамкорлигини ошириши» лойиҳасига асосан республика майдизи бир катор ишлаб чиқарish субъектларидан илгор технологияларни кўллаш назарда тутилган.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Озиқ-овқат товарларини экспорт кишилиши ва географияси йил сайн ортиб бораёттани босиши ҳам ана шунда. Биргина ўтган йилнинг ўзида уюшма корхоналари томонидаги 98,2 млн. долларни озиқ-овқат маҳсулотлари экспорт қилинди ва бу миқдор аввалигда йилдагига нисбатан 31,4 фоиз кўлдир. Шунингдек, якин беш йилда умумий киймати 435,8 млн. доллар бўлган 330 та инвестиция лойиҳаси амалга ошириши режалаштирилгани ҳам диверсификацијаланши жаҳёнлари кўзин давом этилилди, — дейди уюшма эксперти Фахридин Калонов. — Бугунги жадал та-

килаштирилган бўлмоқда.

— Тизимдаги корхоналар боскич-маboskic диверсификација ва модернизация килиниб, техники ва технологик жиҳатдан янгилаётгани кўплаб харидорига маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришда муҳим аҳамият касб этилоқда, — дейди уюшма эксперти Фахридин Калонов. — Бугунги жадал та-

килаштирилган бўлмоқда.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатида ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноати корхоналарни уюшмаси мева-сабзавотни қайта ишлаша, гўст-сүт, ёғи ишлаб чиқарувни 20 га якин корхонани бирлаштирилган бўлиб, ўзаро муносабатлар тизимини мувофиқлаштиришни ўз зиммасига олган.

— Тизимдаги корхоналар боскич-

маboskic диверсификација ва модернизация килиниб, техники ва технологик жиҳатдан янгилаётгани кўплаб харидорига маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришда муҳим аҳамият касб этилоқда, — дейди уюшма эксперти Фахридин Калонов. — Бугунги жадал та-

килаштирилган бўлмоқда.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатида ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноати корхоналарни уюшмаси мева-сабзавотни қайta ишlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб чiқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Тизимdagi korxonalar boskich-

maboskic diverсificaciya va modernizacija kiliниб, tekniki va teknologik jihatdan янгилаётgани k'oplаб xaridoriga maҳsulotlari iшlаб chиқarishni ўzlaшtiришda muhим aҳamияt kасb etiloқda, — dейди uюshma expertisi Fahridin Kalonov. — Bugungi жадал ta-

kiлашtiрилган b'olmoқda.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатiда ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноатi korxonalari uюshmasi meva-sabzavotni qayta iшlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб chиқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Tizimdagi korxonalar boskich-

maboskic diverсificaciya va modernizacija kiliниб, tekniki va teknologik jihatdan янгилаётgани k'oplаб xaridoriga maҳsulotlari iшlаб chиқarishni ўzlaшtiришda muhим aҳamияt kасb etiloқda, — dейди uюshma expertisi Fahridin Kalonov. — Bugungi жадал ta-

kiлашtiрилган b'olmoқda.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатiда ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноатi korxonalari uюshmasi meva-sabzavotni qayta iшlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб chиқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Tizimdagi korxonalar boskich-

maboskic diverсificaciya va modernizacija kiliниб, tekniki va teknologik jihatdan янгилаётgани k'oplаб xaridoriga maҳsulotlari iшlаб chиқarishni ўzlaшtiришda muhим aҳamияt kасb etiloқda, — dейди uюshma expertisi Fahridin Kalonov. — Bugungi жадал ta-

kiлашtiрилган b'olmoқda.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатiда ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноатi korxonalari uюshmasi meva-sabzavotni qayta iшlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб chиқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Tizimdagi korxonalar boskich-

maboskic diverсificaciya va modernizacija kiliниб, tekniki va teknologik jihatdan янгилаётgани k'oplаб xaridoriga maҳsulotlari iшlаб chиқarishni ўzlaшtiришda muhим aҳamияt kасb etiloқda, — dейди uюshma expertisi Fahridin Kalonov. — Bugungi жадал ta-

kiлашtiрилган b'olmoқda.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатiда ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноатi korxonalari uюshmasi meva-sabzavotni qayta iшlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб chиқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Tizimdagi korxonalar boskich-

maboskic diverсificaciya va modernizacija kiliниб, tekniki va teknologik jihatdan янгилаётgани k'oplаб xaridoriga maҳsulotlari iшlаб chиқarishni ўzlaшtiришda muhим aҳamияt kасb etiloқda, — dейди uюshma expertisi Fahridin Kalonov. — Bugungi жадал ta-

kiлашtiрилган b'olmoқda.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатiда ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноатi korxonalari uюshmasi meva-sabzavotni qayta iшlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб chиқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Tizimdagi korxonalar boskich-

maboskic diverсificaciya va modernizacija kiliниб, tekniki va teknologik jihatdan янгилаётgани k'oplаб xaridoriga maҳsulotlari iшlаб chиқarishni ўzlaшtiришda muhим aҳamияt kасb etiloқda, — dейди uюshma expertisi Fahridin Kalonov. — Bugungi жадал ta-

kiлашtiрилган b'olmoқda.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатiда ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноатi korxonalari uюshmasi meva-sabzavotni qayta iшlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб chиқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Tizimdagi korxonalar boskich-

maboskic diverсificaciya va modernizacija kiliниб, tekniki va teknologik jihatdan янгилаётgани k'oplаб xaridoriga maҳsulotlari iшlаб chиқarishni ўzlaшtiришda muhим aҳamияt kасb etiloқda, — dейди uюshma expertisi Fahridin Kalonov. — Bugungi жадал ta-

kiлашtiрилган b'olmoқda.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатiда ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноатi korxonalari uюshmasi meva-sabzavotni qayta iшlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб chиқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Tizimdagi korxonalar boskich-

maboskic diverсificaciya va modernizacija kiliниб, tekniki va teknologik jihatdan янгилаётgани k'oplаб xaridoriga maҳsulotlari iшlаб chиқarishni ўzlaшtiришda muhим aҳamияt kасb etiloқda, — dейди uюshma expertisi Fahridin Kalonov. — Bugungi жадал ta-

kiлашtiрилган b'olmoқda.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатiда ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноатi korxonalari uюshmasi meva-sabzavotni qayta iшlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб chиқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Tizimdagi korxonalar boskich-

maboskic diverсificaciya va modernizacija kiliниб, tekniki va teknologik jihatdan янгилаётgани k'oplаб xaridoriga maҳsulotlari iшlаб chиқarishni ўzlaшtiришda muhим aҳamияt kасb etiloқda, — dейди uюshma expertisi Fahridin Kalonov. — Bugungi жадал ta-

kiлашtiрилган b'olmoқda.

Ишлаб чиқарини янга бир муҳим тармоғи бўлган озиқ-овқат саноатiда ҳам диверсификацијалаша жараёнларига алоҳида аҳамият берилаятти. Мазкур соҳага масъул Озиқ-овқат саноатi korxonalari uюshmasi meva-sabzavotni qayta iшlaша, g'ost-sut, ёғi iшlаб chиқaruvni 20 ga yakiн korxonani birlashтиriлган b'oliб, ўzaro munosabatlari tizimini muvoifiqlaшtiришni ўz zimmasiiga olgan.

— Tizimdagi korxonalar boskich-

ХАЁТ ХАКИКАТЛАРИ

Кейинги йилларда бир оиласа мансуб бўлмаган тирик организмларнинг чатиштирилиши, аниқроғи, жониворлар генининг экинларга, ўсимликларники эса ҳайвонларга ўтказилиши оддий ҳолга айланиб бораётти. Ген инженерияси такомиллашиб, фан ва амалиётнинг муайян тизими шаклланди. Озиқ-овқат маҳсулотларининг ақл бовар қилмас даражадаги шакл, ранг ва вазнга эга турлари яратилаёттир. Бу — тараққиёт белгиси. Лекин ҳамма нарсанинг табиий бўлгани яхшида. Бугунги глобаллашув даврида фақат табиат инъомлари инсоният эҳтиёжларини тўлиқ қондира олмаслиги хусусидаги қарашларнинг кучайиб бориши натижасида ген инженерияси асрлар давомида шаклланган илм-фаннынг реал рақибига айланди. Кўп вақт ва меҳнат талаб қиласидан селекция ишлари ўрнига ген инженерияси ёрдамида хоҳлаган ўсимлик билан бошқа тирик организмнинг генини қўшиш орқали янги навларни яратиш имконияти юзага келди. Бундай ўсимликлар «бегона» ген ёрдамида зараркунанда ҳашоратлар, нокулай иқлим шароитларига чидамли эканлиги ҳосилдорлиги билан аҳамиятлидир. Масалан, помидорнинг совуқка чидамли тури акула гени билан чатиштириш түфайли яратилган экан.

Акбар МУЗАФФАРОВ, «XXI asr»

Японияда күён гени карам уруғи билан чатиштирилиб, түк сариқ рангли нав яратилди. Геннотерапиянинг юксак маҳсулни, дея аталаётган карамнинг бу тури Кунчиқар юрт бозорларидаги табиий оқ ва кўк рангдагиларига нисбатан ҳаридоргир экани таъкидланмоқда. Хитойда эса гени ўзгартирилган товуқ пайдо бўлди. Олимларнинг фикрича, унинг тухуми ўзида тур- ни пол қолдирадиган натижа аёна бўлди. Соя суви қўшилган кала-мушларнинг кўплаб болалари тезда нобуд бўлди. Омон қолганларининг вазни оддий сув ичганларига қараганда 20 грамм енгил эканлиги аниқланди. Шу боис олимлар гени ўзгартирилган маҳсулотлардан фойдаланиш вақтнчалик эканлигини, вақти келиб ундан возкечилишини таъкидлашмоқда.

ли протеинлар, ҳатто саратон хасталигига қарши курашадиган мoddани сақлаш хусусиятига эга эмиш. Кашфиёт ҳали ўз исботини топмасиданоқ, ана шу мамлакатда ген инженериясида мисли кўрилмаган янгилик — товуқсиз тухум яратилгани барчани бирдек ажаблантира бошлади.

Қарийб йигирма йиллик умринги ген муҳандислигини ўрганишга бағишилаган норвегиялик олим Терье Траавик ҳам айни шундай фикрда. Унинг маълум қилишича, гени ўзгартирилган маҳсулотларни истеъмол қилиш кимёвий аралашмалар кўшилган маҳсулотни истеъмол қилишдан ҳам хавфли.

Албатта, кўп меҳнат ва ресурс сарфламай, маҳсулот етиштирганга нима етсин? Аммо унинг салбий томони борлиги, бор бўлгандаям, жуда хатарли эканлигини унутмаслик керак. Генларнинг ўзгариши бутун биосфера мувозанатини издан чиқариши ҳам мумкин. Мисол учун, англиялик олимлар каламушларни гени ўзгартирилган картошка билан бир муддат боқиб, улар ошқозонида турли аномал ўзгаришлар — жигар, буйрак ва бош мия касалликлари пайдо бўлганини аниқлашган. Бундан ташқари, каламушларга урчиш пайтида гени ўзгартирилган, турпайтказиши кечиб ҳам бўлмайди. Боиси, мутахассислар ҳисоб-китобларига кўра, 2050 йилга бориб дунё аҳоли-истиборатни таъминланадиган ҳам ҳавфли. Улар йўқ бўлиб кетмай, аксинча, тўқималарга кириб бориши ва уерда назоратсиз қолиб, турли зарарлар келтириши олимни ҳавотирга солмоқда.

Машхур файласуф Вольтер ёзганидек, «Шамол баъзан кемани чўқтириб юборади. Лекин усиз сузиб бўлмайди. Бу дунёда ҳамма нарса ҳавфли ва айни дамда муҳимдир». Шу маънода трансген озиқ-овқатни маҳсулотларининг кўпайиши баъзи ҳолларда инсон саломатлигига зиён келтиrsa-да, лекин ундан бутунлай воз кечиб ҳам бўлмайди. Боиси, мутахассислар ҳисоб-китобларига кўра, 2050 йилга бориб дунё аҳоли-

«VAKKONI» савдо белгиси билан

Бугунги кунда Наманган вилоятида 13 мингта кичик бизнес субъекти фаолият юритаяпти. «Исақжон савдо сервис», «Истиқлол дизайн маркази», «Люкс плюс сервис» сингари масъулияти чекланган жамиятлари ана шулар жумласидандир. Улар асосан пойабзал, кийим-кечак ишлаб чыкаришга ихтисослашган. Хусусан, «Люкс плюс сервис» МЧЖнинг костюм-шымлари хорижникидан асло қолишмайди. Пишиқ, сифатли. Корхона 2005 йилда ташкил этилган бўлиб, ўтган давр мобайнида иқтисодий жиҳатдан ўзини тўла тиклаб олди. Ҳозирда бу ерда 200 нафардан зиёд тикувчи ва дизайнер меҳнат килмокда

Ахроржан МУСУРМОНОВ «XXI ғасыр»

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожига қаратила-
ётган эътибор туфайли маҳсулот турларини кўпайтириш имконияти кенгайяпти.
Жумладан, 2013 йилдан корхона томонидан эркаклар ва болаларнинг 7 хилда-
га ўстидаги имборни кунгуб никорин йўлонтирилди.

Таъкидлаш жоизки, 2011 йилда «Асака» банк вилоят филиалидан олингандар кредитлар хисобига Германия, Япония, Хитойдан замонавий тикув-бичув, дазмоллашдаастохлари харид килинган эди. Айни кунда улар жамоа аъзоларининг мушкулини осон қўлмоқда. Ҳусусан, ишлаб чиқариш устаси Комилжон Мусаев, тикувчи Махлиёҳон Ҳожиева, бичувчи Севарахон Шералиеванинг меҳнат ва избончичарни диккатга мөлек.

Улар ҳамкасларига ўрнак бўлиш билан бирга ишга янги қабул қилинган 30 нафар битирувчига чевардикнинг сир-асроорларини кунт билан ўргатишмокда.

— Жамоамиз ахил, — дейди Севарахон Шералиева. — Ака-ука, опа-син-гилдек бўлиб кетганмиз. Маoshимиз ҳам ёмон эмас. Тушлик бепул, учта автобус борди-келдимизга хизмат қилади. Ана шундай кулай шарт-шароит тудфайли ишга месъ улдист билан ўндашиб, корхона обрўсига обрай кўйининг иштиядларимиз.

Дархакиат, жамоанинг саъй-харакатлари туфайли ўтган 2014 йилда 4 млрд. сўмликдан зиёд кийим-кечак ишлаб чиқаришга эришилди. «VAKKONI» савдо белгиси остида хорижга 204 минг АҚШ доллари миқдоридаги маҳсулот экспорт килинди.

— Жорий йилнинг ўтган даврида эришилган натижалар ҳам чакки эмас. Ички бозорда 1 млрд. сўмликдан зиёд маҳсулот сотилди. Энг муҳими, хорижий таъбиякорлар бис бирор узмеконлик китни истегани билдиришимизга — дойми

тадбиркорлар биз билан ҳамкорлик қылиш истагини билдиришмоқда, — дейдик корхона раҳбари А.Бобомирзаев. — Бу эса ишга янада масъулият билан ёндашувни тақозо этади. Шартномалар имзоланғач, маҳсулотларимизнинг экспорт ҳажми янада ошиши мүқаррар.

Ха, шундай. Ўрни келганды корхона қошида О'zLiDeРинг бошланғич ташкилотта фаолият юритаётганини айтиб ўтиш жоиз. Унинг атрофига уюшган 20 нафар маслакдош партиянинг мақсадларини кенг тарғиб қилишга интилишмоқда. Аюбхон Азизов, Махмуджон Юсупов сингари фаоллар «Оилавий тадбиркорликдан — мустаҳкам оиласа», «Мулқдор оила», «Диплом билан — бизнесе», «Ишибилармон талаба» каби партиявилий лойихаларга жиддий эътибор қаратиб,

ахоли ўртасида тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтиришаپты.
Бу, шубҳасиз, испоҳотларни чукурлаштиришда ўз самарасини бермоқда.
Зеро, O'zLiDeРнинг дастурий ғоялари юртимизда қулай ишбилиармонлик мухитини яратиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик имкониятларидан янада кенгроқ фойдаланишига йўналтирилганлиги билан алоҳида ахамиятга эгадир.

ни, иқлім үзгаришлары, қурғоқчилик, зааркунандаларнинг кўпайиши ҳам мавжуд вазиятни янада чигаллаштириши мумкин. Бу эса озиқ-овқат маҳсулотлари танқислигини кучайтириши, дунёнинг айрим ҳудудларида очарчиликни юзага келтириши аниқ. Ана шундай пайтда олимлар кам маблағ сарфлаб, кўп ҳосил олиш мумкин бўлган, ҳар қандай зааркунандалар ҳужумига дош берувчи гени ўзгартирилган маҳсулотлар ҳажмини янада кенгайтиришни таклиф этишади. Аммо бир катор иктисолчи ва сиёҳга ёки назорат қилишга асосланган қонунлар ишлаб чиқилган. Масалан, Европа мамлакатларида шундай қонунлар мавжуд бўлиб, бундан кўзланган асл мақсад асосан АҚШдан импорт қилинадиган арzon ГЎМларни назорат қилиш орқали европалик фермерларининг манфаатини ҳимоя қилишдан иборатdir. Эътиборлиси қонун гени ўзгартирилган маҳсулотларни чеклашни эмас, балки озиқ-овқатлар қутисида «ГЎМдатайёрланган» деган ёрлиқ қўйилишини талаб килади, холос. Маълум

оқибатида күринишини ўзгартирмайдиган (қорайиб қолмайдиган) янги турдаги олма етиштириш лойихасини ҳам тасдиқлади.

Бундай олма күчтептери Канаданинг Okanagan Specialty Fruits компанияси томонидан америкалик фермерларга етказиб берипчилиши кутилмоқда. Канадалик олимлар бундай олмалар узоқ вақт яхши сақланиши ва ташқи күриниши билан эътиборга лойиклигини таъкидлашмоқда. Кўпчилик американклар эса бу янгилик одамларда асп олма хакидаги табиатга ҳам таъсир кўрсатишидан хавотирга тушмоқда. Агар шундай ҳол юз берса, йиллар ўтиб бутун бошли экотизим издан чиқиши мумкин. Энг ёмони, генетик ўсимликлар ер танламайди. Улар исталган шароитда ривожланаверади. Масалан, бундан бир неча йил аввал АҚШда данаксиз тарвузлар етиштириш ва унинг уруғини экспорт қилиш авж олган эди. Мутахассисларнинг таъкидлашича, ҳашарот гени билан чатиштириш орқали олинган мазкур тарвузлар жуда киска фурсатда дунёнинг исталган худуудида хосилга

ПОМИДОРНИНГ АКУЛАГА КАНДАЙ АЛОКАСИ БОР?

си 10 млрд. нафарга етади. Бунчак ахолини озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талабини қондиришни тасаввур этиш мушкул эмас. Бундан ташқари, қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари етиштиришга мўлжаллангани бир неча миллион гектар унумдор сарорининг дебетидан кимга ишга беради?

сатчилар бундай маҳсулотларнинг пайдо бўлиши муаммонинг ижобий ечимини топиш имконини бермаганини, айни пайдада сайёрамизда ўтакашшоқлар сони 1,3 млрд. нафардан зиёд эканини таъкидлашмоқда

мот учун шуны алоҳида қайд этиши жоизки, ўтган йили АҚШда оксидаланган картошкалар етиширилдишига ҳам рухсат берилди. Жорийдилда эса қишлоқ хўжалиги вазирлиги мамлакат худудида генетик усуулда ишлаб чиқилган, кесилганинига ишлаб чиқиши таҳсилоти

саввурларни бутунлай ўзгартириб юбориши мумкинлигидан хавотирланишмоқда. Шу боис АҚШ федерал бошқармаси ва Okanagan Specialty Fruits компанияси мутаҳассислари билан ҳамкорликда ушбу меванинг инсон соғлигига зарари йўклиги бўйича текширув олиб боришаётir.

Умуман олганда, ген инженерияси изчил ривожланмоқда. Эңтиборлиси, бугунги кунда нафақат озиқ-овқат маҳсулотлари, балки жаҳон фармацевтикасида тайёрланыётган дори-дармонарниндеярли ярми генетик ўзгартирилган ўсимликлардан олинадиган маҳсулоттерапевтик оқсиллар ёрдамида

терапевтик оқисиллар срданимда ишлаб чиқариласпты. Ваҳоланки илгари бу оқисиллар асосан бактериялардан, ҳайвонларнинг хужайраларидан олинарди. Ўсимликлар ёрдамида синтезланган оқисиллар касалликларни даволашда яхши самара бериши мумкин. Аммо ирсичатиштирилган ўсимликлардан олинган гармон сифатидаги дориналар инсон саломатлигига салбий таъсир этмаслигига ҳеч ким кафолат берга олмайди. Экологлар генийларни ишлаб, ўсимликтар ёрдамида

кириши маълум бўлди. Фақат унда ҳақиқий тарвузнинг мазаси сезил-майди.

Майди.

Россиялик мутахассисларнинг фикрича, инсон қанча кўп генетик ўзгартирилган маҳсулотларни ис-теъмол қилса, қон таркибида шун-ча кўп хавфли ўзгаришлар куза-тилади. Ошқозон-ичак фаолияти, асаб тизимининг ишдан чиқиши, тромбофлебит ва аллергик ка-салликларни келтириб чиқариши аниқланган. Лекин шунга қарамай, бундай чатишма маҳсулотлар жуда кўп озиқ-овқат маҳсулотлари таркибига қўшилмоқда. Айтайлик, генетик ўзгартирилган соя деярли барча егуликларга қўшилаяпти.

Үрни келганды инсон табиатыда барча янгиликларни инкор этиш хусусияти мавжудлигини ҳам унутмаслик керак. Масалан, бундан 300 йил мұқаддам Америкадан көлтирилген помидор ва картошкани «иблиснинг овқати» деб истемол қилишдан бош тортилған. Демак, нима бүлганды ҳам бирор янгиликка салбий фикр билдиришдан аввал унинг фойда ва зарарини атрофлича ўрганиб үзүннен досым.

Когон туманидаги «СИДИҚОВ НАБИ» фермер хўжалиги жамоаси

*барча юртдошларимиз,
тадбиркорлар ва қишлоқ хўжалиги
соҳаси ходимларини баҳор элчиси,
янгиланиш ва яшариш байрами бўлмиши
Наврӯзи олам
билин самимий кутлайди.
Сизларга сиҳат-саломатлик,
оиласарингизга тинчлик-хотиржамлик,
стурхонингизга тўкин-сочинлик тилайм
Юртимиз обод, ҳаётимиз фаровон бўлсин*

